

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3431

Vragen van het lid **Mutluer** (PvdA) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *kinderen en drugscriminaliteit* (ingezonden 22 juni 2023).

Antwoord van Minister **Yeşilgöz-Zegerius** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister voor Rechtsbescherming (ontvangen 25 augustus 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3203.

Vraag 1

Kent u het bericht «Drugsproblemen kinderen spelen in heel Hollands Kroon: «Dochter met de dood bedreigd»»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Herkent u het in het bericht geschetste beeld van «waarin drugs alom aanwezig zijn de levens van vaak jonge kinderen», dat dealers zich «aan de poorten van scholen, of op thuisfeestjes» melden en dat «veel pubers al vroeg in hun leven zelf dealen, in klaslokalen bijvoorbeeld»? Zo ja, schrikt u daar ook nog van?

Antwoord 2

Ik maak me uiteraard zorgen over de ontwikkelingen in Hollands Kroon zoals geschetst in het artikel. Tegelijkertijd kan niet zomaar gezegd worden dat drugs alom aanwezig zijn in de levens van alle jonge kinderen in Nederland. De meeste kinderen gebruiken geen drugs. We zien dat de problematiek zich vooral concentreert in bepaalde wijken. Kinderen in deze wijken kampen, om verschillende redenen, met tal van problemen en zijn ook kwetsbaarder als het gaat om het gebruik van drugs². Via het programma Preventie met gezag zetten gemeenten in juist die wijken waar de problematiek het hevigst is gerichte interventies in om te voorkomen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in aanraking komen met drugscriminaliteit, daarin afglijden of

¹ NH Nieuws, 19 juni 2023, Drugsproblemen kinderen spelen in heel Hollands Kroon: «Dochter met de dood bedreigd» (www.nhnieuws.nl/nieuws/320104/drugsproblemen-kinderen-spelen-in-heel-hollands-kroon-dochter-met-de-dood-bedreigd).

² Nationale Drug Monitor, editie 2023. Kerncijfers drugs – Nationale Drug Monitor. <https://www.nationaledrugmonitor.nl/kerncijfertabel-drugs/>. Geraadpleegd op: 1 augustus 2023. Trimbos-instituut, Utrecht & WODC, Den Haag.

verder doorgroeien. Zie hiervoor ook de brief die ik op 7 juli jl. naar uw Kamer verzond³.

Het terugdringen en het ontmoedigen van drugsgebruik is een doelstelling die door het gehele kabinet wordt gedragen. Niet alleen op landelijk, maar ook op lokaal niveau. Drugsgebruik is namelijk niet onschuldig en hoort niet bij een gezonde leefstijl. Daarbij houdt de vraag naar drugs een aanbod in stand waarmee meedogenloze criminelen goud geld verdienen. In Nederland is de toegang tot zorg, hulpverlening en preventie grotendeels belegd op gemeenteniveau en in de regio's.

Daarom faciliteert het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, samen met het Trimbos-instituut, gemeenten om drugsbeleid te voeren op basis van bewezen effectieve interventies. In deze context wordt gewerkt aan het modelplan lokaal drugsbeleid, waarin expliciet de link tussen zorg en veiligheid wordt gelegd. Eind 2023 wordt dit plan opgeleverd. Het modelplan linkt naar bestaande kennis, ontwikkelde aanpakken, *evidence based* interventies en achtergrondkennis. Het idee hierachter is dat gemeenten dan ook interventies kunnen inzetten die op hun specifieke situatie is toegesneden. Dat kan namelijk verschillen per stad of dorp. Er is geen *one size fits all* oplossing of aanpak.

Vraag 3 en 5

Deelt u de mening dat als al in middelgrote gemeenten zoals Hollands Kroon sprake is van geschetste problematiek dat dan wellicht in veel meer gemeenten van die problematiek sprake is? Zo ja, over welke signalen daarvoor beschikt u? Zo nee, waarom deelt u die mening niet?

Deelt u de mening dat om te voorkomen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in een kwetsbare positie in de criminaliteit belanden, daar steeds verder in verstrikt raken en uitgroeien tot geharde criminelen dat er in veel meer gemeenten een domeinoverstijgende preventieve aanpak moet komen? Zo ja, hoe gaat u hier bijvoorbeeld in het kader van het programma Preventie met Gezag of anderszins uitvoering aan geven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3 en 5

Ik deel de mening dat een domeinoverstijgende preventieve aanpak in veel gemeenten waar criminelen grip dreigen te krijgen op onze jongeren soelaas zou kunnen bieden. Daarom wordt de gebiedsgerichte aanpak Preventie met gezag uitgebreid naar 27 gemeenten. Deze selectie is op basis van data, zoals politiedata en de Leefbaarometer van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, gemaakt. Hiermee zetten de Minister voor Rechtsbescherming en ik met de beperkte middelen bewust en gericht in op die wijken en gemeenten die de grootste omvang en ernst van problematiek kennen. Om het verschil te kunnen maken zetten we de beschikbare middelen gefocust in. Voor een succesvolle gebiedsgerichte aanpak is bovendien een omvangrijke infrastructuur nodig; zowel op het gebied van criminaliteitsbestrijding als bestuurlijke capaciteit. Een dergelijke inzet blijkt binnen kleinere gemeenten niet haalbaar. Daarom is bij de selectie van aanvullende gemeenten alleen gekeken naar gemeenten met minimaal 80.000 inwoners. Hierdoor komt de gemeente Hollands Kroon (naast de uitkomsten op criminaliteitsdata) niet in aanmerking voor de gebiedsgerichte aanpak.

Wel blijven we alert op de actuele situatie en zien we dat er nog meer gebieden zijn die ook te maken hebben met complexe problematiek. Voor bepaalde middelgrote en kleinere gemeenten die wel een relatief ernstig probleem hebben, is de wijkaanpak echter niet altijd de meest effectieve methode. Daar zetten we samen met partners zo gericht mogelijk in op het voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen afglijden in de criminaliteit. Dit gaat altijd hand in hand met het vergroten van de zichtbaarheid van het gezag voor die groep jongeren die de stap in het criminele circuit al heeft gemaakt. Bijvoorbeeld met behulp van specifieke interventies en de versterking van justitiële functies in de wijk. Voor de ondersteuning van kleinere gemeenten met ernstige en acute problematiek is een flexibele aanpak ontwikkeld. Deze wordt voor het einde van 2023 verder uitgewerkt. Ook voor de selectie van gemeenten voor deze aanpak wordt zo veel mogelijk gebruik

³ Kamerstuk 28 741, nr. 106.

gemaakt van (politie)data. Deze data geven vooralsnog geen aanleiding om Hollands Kroon te prioriteren binnen de flexibele aanpak. Desondanks kunnen gemeenten die niet in aanmerking komen voor één van deze twee aanpakken ook profiteren van Preventie met gezag.

Preventie met gezag is een lerende aanpak waarbij continu wordt gereflecteerd op wat wel en ook wat niet werkt. Dit doen we onder andere door goed te kijken naar de ontwikkelingen in de praktijk en wetenschappen en het landelijk beschikbaar maken en flexibel inzetten van effectief bewezen interventies. De geleerde lessen worden met alle geïnteresseerde Nederlandse gemeenten gedeeld. Daartoe wordt op het moment een online vindplaats ontwikkeld en vindt er in 2024 een congres plaats over de geleerde lessen binnen de aanpak.

Er bestaat geen eenduidig beeld over drugsgebruik. Het is wel goed om te benadrukken dat uit meerdere onderzoeken blijkt dat veruit de meeste mensen in Nederland geen drugs gebruiken⁴. De redenen van mensen om wel te gebruiken, verschillen per doelgroep en per setting. Het is daarom van belang dat er voorlichting en preventie op specifieke doelgroepen en in specifieke omstandigheden wordt gericht, om de juiste groepen aan te spreken. Brede publiekscampagnes kunnen in de praktijk juist averechts werken en mensen nieuwsgierig maken naar het gebruik van drugs.

Vraag 4

Deelt u de mening dat om deze problematiek het hoofd te bieden scholen, hulporganisaties, de politie en andere organisaties niet alleen ieder hun eigen aanpak moeten hebben maar dat een geïntegreerde aanpak waarin deze organisaties samenwerken van belang is? Zo ja, hoe wordt hier vorm aan gegeven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Ik deel de mening dat er een integrale aanpak nodig is om de complexe problematiek van drugscriminaliteit het hoofd te bieden. Binnen de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit heb ik hier daarom de afgelopen jaren fors op ingezet. De hoofdlijnen van de aanpak zijn samen te vatten in het voorkomen, verstoren, bestraffen en beschermen.

De aanpak Preventie met gezag is een belangrijk onderdeel van het element voorkomen en kent ook een integrale aanpak. Geselecteerde gemeenten hebben binnen Preventie met gezag een integrale, domeinoverstijgende aanpak ontwikkeld waaraan lokale sociale, onderwijs-, zorg-, gezondheids- en justitiepartners bijdragen aan één gezamenlijk doel: het terugdringen van de invloed van de georganiseerde criminaliteit op jongeren. Dit doen zij door de inzet van gerichte interventies en maatregelen, zoals vroegsignalering van risico en crimineel gedrag of de inzet van wijkrechtspraak of snelrecht voor jongeren die de fout al zijn ingegaan, met als doel te voorkomen dat zij nogmaals een delict plegen. Het modelplan lokaal drugsbeleid, zoals beschreven bij antwoord 2, kan hier ook bij helpen.

⁴ Nationale Drug Monitor, editie 2023. Kerncijfers drugs – Nationale Drug Monitor. <https://www.nationaledrugmonitor.nl/kerncijfertabel-drugs/>. Geraadpleegd op: 1 augustus 2023. Trimbos-instituut, Utrecht & WODC, Den Haag